

Wolfgang Sawallisch: Beethoven gestrikt

januari 2009

Binnengelopen bij een landelijk bekende winkelketen viel mijn blik op een kloeke cd-box van 'mijn' Koninklijk Concertgebouworkest. De aanbieding bestond uit een verzameldoos met alle Beethoven-symfonieën, opgenomen onder leiding van Wolfgang Sawallisch. Een serie die tot stand kwam in de jaren 1991 tot en met 1993 en die ik mij - om de een of andere reden - vergeten had aan te schaffen. Deze box werd te koop aangeboden voor de prijs van twee saucijzenbroodjes, dus op zo'n moment word je als muzikant weer eens geconfronteerd met het feit dat je voormalige inspanningen

letterlijk geen cent meer waard zijn. Het zij zo, als dat dan maar meer mensen aan de klassieke muziek brengt.

Ik herinner mij die opnamesessies nog zeer goed. De eerste twee reeksen (1991-1992) verliepen voortvarend en zeer geïnspireerd, maar de registratie van de derde reeks leed onder toenemende stroefheid. De oorzaak ervan was, dat Sawallisch zich net had teruggevochten van een ernstig ziekbed en daardoor grote moeite had de noodzakelijke energie op te brengen om het project tot een goed einde te leiden. Het was vooral tijdens de repetities op de *Negende Symfonie* dat de maestro de greep op het nogal roezige koor van de Städtischer Musikverein zu Düsseldorf dreigde te verliezen. Zo wankel werd op een gegeven moment de psychologische omgeving dat Sawallisch het koor vertwijfeld een variant op Schillers Ode an die Freude toewierp: 'Sie stürzten mit Millionen nieder!'

Het was volstrekt niet kwaadaardig bedoeld, het was wanhoop. Die overigens niet terug te horen is op de opname, want die staat als een huis.

Ik mocht hem wel, die Wolfgang Sawallisch. Een wat stugge man, *förmlich* op het concertpodium, maar achter de Bühne zeer aanspreekbaar. Toen ik eens in de Rotterdamse Doelen wachtte tot het mijn beurt was op te gaan, passeerde hij mij op zijn weg naar het podium om de ouverture gaan dirigeren. Hij liet de orkestinspecteur die de podiumdeur reeds had opengetrokken wachten, liep op mij af en vroeg in namaak-Nederlands: 'Ach, mijnheer Bekkenspieler, bent u Selbstbinder?'

Hij was zijn rokstrik vergeten, had vervolgens een zelfstrikker te leen gekregen maar wist niet hoe die te knopen. Inderdaad, ik was een zelfstrikker.

Aan deze cd-box kleeft trouwens een merkwaardig registratiefoutje. De eerste cd, met daarop de *Eerste* en de *Derde Symfonie*, staat in de internationale database van cd-producten (die ik via het programma iTunes raadpleegde) te boek als een uitvoering van de Wiener Philharmoniker onder leiding van Wilhelm Furtwängler. Rare zaak.

